

KARKSI SÕNA

• Karksi valla infoleht • Nr. 10 (145) November 2007 •

Sõnumeid

Karksi-Nuia paisjärve projektiga kaunimaks

Juulist kuni oktoobrini tehti Karksi-Nuia paisjärve alumises ja ülemises osas puhastustööd, mille käigus niideti ja koguti 10 hektari suurusel järvealal kokku 1000 kantmeetrit taimestikku ning ülemisest järvest pumbati välja 480 kantmeetrit seteid. Töö tegi osahing "Vandra MP".

Projekti maksumus kokku oli 310 000 krooni, millest 214 000 krooni eraldas Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Karksi-Nuia paisjärve puhastamise tulemusena paranevad Karksi-Nuia paisjärve ökoloogiline ja füüsiline seisund, vee kvaliteet, üldine väljanägemine ning veeloomade, lindude ja kalade elukeskkond.

Dmitri Orav, spetsialist-projektijuht
Tiia Kukk, keskkonnaspetsialist

Noortekeskus tegutseb

Karksi-Nuia Noortekeskus on nüüdseks tegutsenud kuu aega. Selle aja jooksul on noortekeskuse klubi kaardi avalduse täitnud üle 300 noore. Iga päev viibib meie majas 70–85 huvilist.

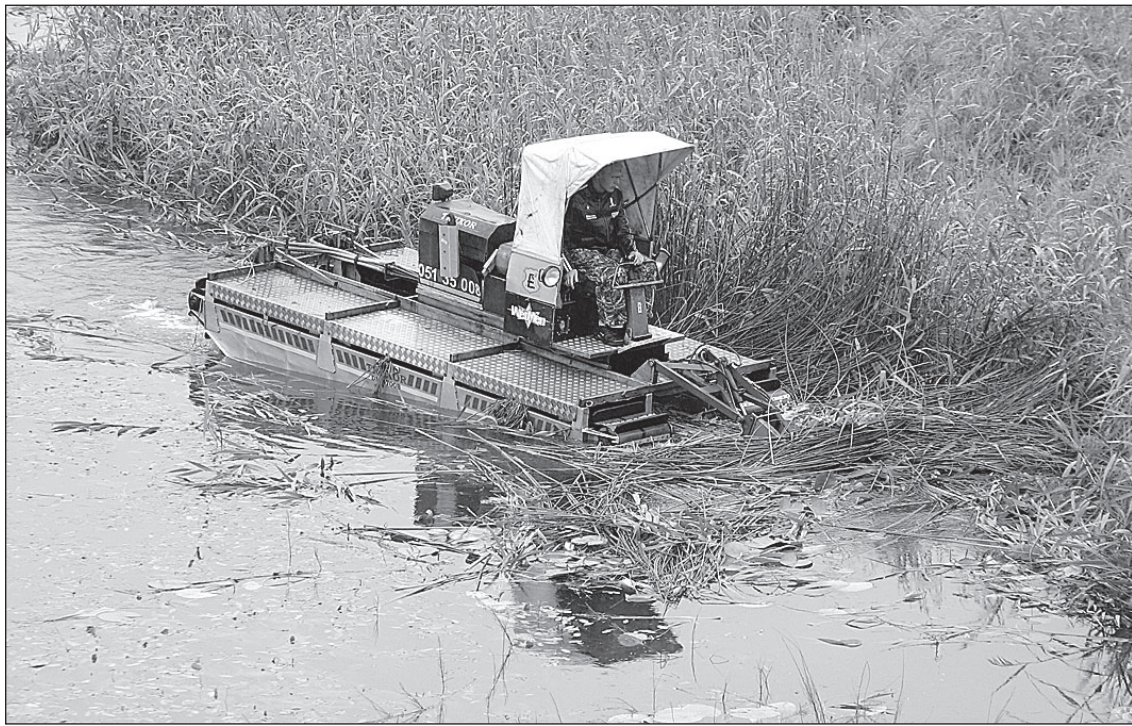
Lisaks paljudele vaba aja veetmise võimalustele, nagu piljard, lauljalgpall, koroon ja õhuhoki, on käivitunud mitu populaarseks osutunud ringi. Igal neljapäeval kogunevad filmihuvilised ja on võimalik osa võtta korvpallitreeningutest. Reedeti on populaarseks osutunud kokandusring "Karksi kokad", kus noorte soovide järgi valmistame mitmesuguseid roogasid. Esimestena saavad kõhu täis kokad, kuid toitu on jätkunud ka teistele maja külalistajatele. Lõppenud on noortekeskuse logokonkurss: 14 hulgast võitis Eda Eliase töö. See hakkab kaunistama meie maja välisfassaadi.

Lehe ilmumise ajal käib Karksi valla noortenädal, mil saab proovida huvitavaid tegevusi õpitubades, nagu DJ, breiktantsu ja grafitit, tegelda ekstreemspordiga ning võistelda mitmesugustel aladel.

Novembrikuust on plaanis käivitada veel mitu tasuta ringilist ja stuudiolist tegevust, teiste seas breiktantsu-, foto- ja ajakirjandusring.

Käisin oktoobri algul Inglismaal, kus toimus rahvusvahelise noorsootöövõrgustiku "Drums for Peace" kohtumine. Nüüdsest kuulub võrgustikku ka Karksi-Nuia Noortekeskus, mis võimaldab Karksi valla noortel minna läbi rahvusvaheliste noorsoovahetuste Euroopa riikidesse. Järgmisel aastal on planeeritud viis välisreise ja üks noorsoovahetus Karksis.

Valminud on noortekeskuse ko-

• Järv saab puhtaks.

ARVO MALINGU foto

duleheküljel www.noortekas.karksi.ee. Siinkohal tänu aktiivsetele noortele! Valla elanikud saavad siit noortekeskuse tegevuse kohta kõige täpsemat infot.

Indrek Palu

Kallineb vee ja reovee teenus

Aktsiaseltsi "Iivakivi" nõukogu 18. oktoobri otsuse ja Karksi Vallavalitsuse 22. oktoobri määruse kohaselt ning seoses vee ressursimaksu- ja saastetasude tunduva tõusuga kallineb alates 1. märtsist 2008 veevarustuse ning reovee ärajuhtimise teenuse hind.

Uus hind on elanikel 1 m³ vee eest 10.93 (koos käibemaksuga 12.90) ja 1 m³ reovee eest 15.60 (koos käibemaksuga 18.40) krooni. Asutused ja ettevõtted maksavad 1 m³ vee eest 12.90 (koos käibemaksuga 15.22) ja 1 m³ reovee eest 18.40 (koos käibemaksuga 21.71) krooni.

Heiki Arro, AS "Iivakivi" juhataja

Mulgimaa Arenduskoda pidas aru

Ühel kaunil sügispäeval sai Kaarli rahvamajas kokku mittetulundusühingu Mulgimaa Arenduskoda juhatus, kus viibisid ka Halliste vallavanem Andres Rõigas ja Karksi vallavanem Arvo Maling.

Kõigepealt kuulati ära tegevjuhi Sille Tarsi ettekanne tehtust ja plaanis olevast, lähtudes tegevuskavast. Külalised said teada, et arenduskodjal on ainsana tööl poole koormusega tegevjuht, mis kohati on pidurdav tegur kiiret tegutsemist nõudvate plaanide täitmisel.

Otsustati, et alates oktoobrist toimuvad viies omavalitsuses valdasid ja LEADER+ programmi tutvustavad infopäevad. Igale omavalitsuse-

le antakse võimalus tutvustada enast teistele tegevusgrupi liikmetele ning laiemalt kajastatakse ka LEADER+ meetme olemust ja edasist tegevuskava. Esimesena võrustab Paistu vald, sinna oodatakse kõiki huvilisi.

Samuti on novembrikuust alates ümarlaud ja töötoad külates kõigi viie omavalitsuse piires. Seal on võimalik avaldada oma nägemust maaelu arengust piirkonnas, kuulata lektoreid ning ühtses meeleolus mõtiskleda tulevikule.

Istungil oli palju juttu ka ühistööst Mulgi Kultuuri Instituudiga. See peaks asjaosaliste arvates olema märksa intensiivsem ja kooskõlastatum.

Palju on küsitud, et milleks meile ikkagi LEADER+ ja milleks meile see strateegia. Aga selleks, et senised Euroopa Liidu sektoripõhised abiprogrammid on jäänud maaelu tervikliku arengu seisukohast ühekülgseks. Terviklik areng eeldab hapealselt algatust, uuenduslikkust, eri sektorite koostööd piirkonna vajadustest lähtudes ja olemasolevatele ressursidele tuginemist.

LEADER on Euroopa Liidu algatusprogramm, mille abil edendatakse elu maapiirkonnas kohalike inimeste algatuse ja koostöö kaudu. Seda iseloomustab tähelepanu kohalike inimeste arenguvõimalustele, piirkonna eri vajaduste arvestamist ja erinevate osapoolte kaasamist. Eriti oluline on kohalik algatus.

LEADER-programmi eesmärk on anda rahvale võimalus otsustusõiguseks kohaliku arengu strateegia koostamisel ja kasutamisel altpoolt tulev algatuse kujul. See ongi lühike põhjendus. Tegevuskava elluviimine strateegia koostamiseks käivitub aktiivselt just nüüd!

16. oktoobril külastasid Mulgimaa Arenduskoda Valmieria inimesed, kes tegid ringkäigu Mulgimaal.

Sille Tars, Mulgimaa Arenduskoda tegevjuht

Liikluskasvatust lasteaias

Liikluskasvatust on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse kohustuslik osa, mille käigus lapsed omandavad ohutus liiklemises üldised teadmised ja oskused. Algteadmisi tuleks hakata õpetama juba varajases lasteaias. Laps on väga teadmishimuline ja võtab uut kergesti omaks, kui talle seda lihtsalt ja arusaadavalt selgitada.

Sellel sügisel osaleb meie lasteasutuse liikluskasvatuse konkursil "Liiklusõpimapid 2007/2008 õ.a.". Mapi koostamisel valis iga rühm ühe marsruudi ning õpetajad töötasid välja programmi, kuidas lastega seda kõige ohutumalt läbida. "Piilude"

rühmas valisime ohutu teekonna lasteaiast kooli staadionile.

Liikluskasvatusega alustasime juba eelmisel aastal sõimerühmas, kus laste vanus oli 1,6–2,6 aastat. Käisime jalutamas, õppisime tee ääres kõndimist ja ravis püsimist. Õpetasime märkama autot ja nägema selles ohtu. Sellel aastal on lapsed suuremad, neile saab tutvustada juba liiklusreegleid ja -märke ning rääkida ohutust liiklemisel. Teadmisi kinnistame rühmaruumis, lugedes liikluseemalisi kirjanduspalasid ning mängides liikumis- ja õppemänge.

Hea oleks, kui lapsevanem samuti varakult õpetaks lapsele liikluse toimetulekut, lapse arusaamist liiklusohutusest ei maksaks alahinnata. Keeruline võib osutuda vahel palju lihtsamaks, kui seda arvata oskame. Kuna laps jälgendab kõige rohkem oma vanemaid ning saab kodust alateadlikult kaasa eeskujud kogu eluks, siis esimesed õpetajad ongi vanemad ise.

Tiiu Sõmmer ja Ade Laande, Karksi-Nuia lasteaiapäetajad

Liikluskorraldus Karksi-Nuias

Tänavu suvel remonditi Kooli, Võidu ja Männiku tänavat ning ühtlasi rajati täiendavalt kõnniteid. Pärast teetööde tegemist tellis vald gümnaasiumi ja lasteaiade ümbritsevate tänavate liikluskorralduse projekti, mille alusel paigaldati täiendavalt liikluskorralduse kooli,

Kooli esine ala on õueala, Kooli bussipeatust läbib tee on ühesuunaline sissesõiduga Kooli lasteaiaga ja kalmistu piirkonda. Tänavalt ja väljasõiduga lasteaiaga endise hoone juures. Teise õuealasse jäävad koos lasteaiaga Võidu ja Männiku tänavad elamu. Uue lasteaias esises parklas on liiklusühesuunaline.

Täiendavalt on paigaldatud märke "Anna teed" kalmistu lähedal asuvalle Rahumäe-Lõuna-Aia ristmikule. Nii on Lõuna tänavalt tulijal kohustus anda teed Rahumäe tänaval sõitjale.

Olgem tähelepanelikud!
Tõnis Laurik

Külateateid

Morna, Muri ja Suuga küla koosolek on 14. novembril kell 16 Murri häärberis. Arutame 2008. aasta küla tegevusplaani. Samas õpime jõulupärgade tegemist ja kaunistamist.

Leili Nael

Tuhalaane külamaja kapitaalremondi töttu võib külamaja töös esineda häireid. Palume mõistvat suhtumist.

Anneli Anijärv

Loomisel on uus munitsipaalasutus

Munitsipaalasutus "Karksi Valla-hooldus" alustab oma tegevust uue aasta 1. jaanuaril. Selle ülesandeks saavad valla avalike alade, kalmistute ja valla hoonete ümbruse koristamine ning haljastus- ja hooldustööd.

Vallavolikogu moodustas asutuse kaheksa töökohta: juhataja, haljastaja, neli heakorratöölist ja kahemeheheline remondibrigaadi. Samas kaotas volikogu allasutuste struktuurist 5,6 ametikohta. Kõigile koondatud ametikohtadel töötanud inimestele on tehtud ettepanek asuda tööle "Karksi Vallahooldusesse". Asutuse juhataja ametikohale tehakse konkurss.

Enne ümberkorraldamist uurisime teiste omavalitsuste kogemust, kohtudes Viljandi, Põlva ja Tõrva vastavat teenust osutavate asutuste juhtidega ja uurisime ka teiste kohtade kogemust.

Seni koristasid kalmistuid, keskvaljakut ning kultuurikeskuse ja peearstikeskuse ümbrust lepingulised partnerid ning igal allasutusel olid omad majahoidjad. Samas ei ole seni ajani pidevalt heakorratöödega kaetud paljud teised alad: järve ääred, ujumiskohad, ordulinnus, Polli ja Karksi park, bussijaamad jne.

Lepingulised partnerid Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Selts Leili Naela ja OU "Tradepuls Group" Maire Sala juhtimisel on kuuete aastat jooksul teinud väga head tööd. Selle aasta lõpul, juba aasta võrra pikendatud lepingud lõpevad. Vallavalitsus arutas, kuidas jätkata: kas kuulutada riigihangete seaduse järgi välja uus hange koostööpartneri leidmiseks, tellida heakorratööd valla ettevõttelt "Iivakivilt" või luua uus munitsipaalasutus.

Viimase kasuks kallutas otsuse see, et valla munitsipaalasutuses on paindlikum korraldada kogu valla heakorratamist ja on võimalik efektiivsemalt kasutada juba olemasolevaid töökohti ning arendada teenust vastavalt valla vajadustele ja võimalustele. Samuti kaasnevad teiste isikutega lepingulistesse suhetesse astudes heakorda tellides täiendavad kulud: ettevõtte tegevuskulu, kasum ja arvele lisatav käibemaks, mille suuruseks hindasime 500 000 krooni aastas.

Uue asutuse loomise ja töökorraldusega tahame muuta oma valla heakorratamist, puhtamaks ja hästi haljastatuks. Töövõidu loodame saavutada innovaatiliste ja tootlikumate abivahendite kasutamise ja selle tulemusena koristatavate alade laiendamise ja tihedama koristamise läbi.

Arvo Maling, vallavanem

Anname teada

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi aastapäeva toimub 24. novembril Penuja külamajas.

Seltsimaja ja „Kadri“ kaupluse 20. aastapäeva tähistame valla kultuurikeskuses näitusega. Ka raamatukogus on vastavateemaline väljapanek. Juubelitort pakume kaupluses „Kadri“.

Ootame praegusi ja endisi liikmeid ning külalisi. Info 433 1602. Jälgi reklaami!

Leili Nael

Suur käsitöölise jõululaat

Head valla käsitöölised! Laupäeval, 8. detsembril toimub kultuurikeskuses sinises saalis valla käsitöölise suur jõululaat.

Ühe müügipinna hind on 50 krooni, mis tuleb tasuda kultuurikeskuses kohapeal.

Registreerimise tähtaeg on 25. november. Info tel. 5345 3933 või e-posti aadressil kultuurikeskus@karksi.ee.

• Noortekeskuses.

INDREK PALU foto

KARKSI VALLAVOLIKOGUS

17. oktoobri istungil

Volikogu istungist võtsid osa Jüri Eesik, Katrin Kivistik, Liidia Klaas, Harri Kunimägi, Endel Lepik, Leo Liiber, Raivo Lill, Heino Luik, Reevo Maidla, Olavi Pilk, Maire Sala, Jaak Sala, Enn Sarv, Raimo Sarv, Urmas Villbach ja vallavanem Arvo Maling. Puudusid Leili Nael ja Tarmo Simon.

♦ Otsustati taotleda valla munitsipaalomandisse Karksi-Nuias asuvad maaüksused Keskväljak pindalaga 2489 m² — sihtotstarve 55% üld- ja 45% transpordimaa ning Rahumäe tänav 8970 m² — transpordimaa.

♦ Algati detailplaneeringud: Kõvakülas Metalli katastriüksusel maa sihtotstarbe muutmiseks, hoonestusala, ehitustingimuste ning tehnovõrkude- ja rajatiste asukoha määramiseks; Karksi-Nuias Tartu mnt. 12 kinnistul maa sihtotstarbe muutmiseks, hoonestusala, ehitustingimuste ning tehnovõrkude ja -rajatiste asukoha määramiseks. Need detailplaneeringud sisaldavad üldplaneeringu muutmise ettepanekut.

♦ Võeti vastu detailplaneering Karksi-Nuias Tartu mnt. 28 kinnistu

elamumaa krundil. Avaliku väljapaneku ajaks määrati 29. oktoober kuni 12. november ja kohaks vallavalitsuse väike koosolekute ruum Viljandi mnt 1. II korrusel.

♦ Kehtestati detailplaneering Polli külas OÜ "Cerbos Remonditöökooda" kinnistul.

♦ Asutati haljastus- ja heakorratööde, vallale kuuluvate ehitiste remondi ja hoolduse korraldamiseks ning arendamiseks vallavalitsuse hallatav asutus "Karksi Vallahooldus". Kinnitati asutuse struktuur ja töötajate koosseis. Vallahoolduse juhataja ametikoha täitmiseks tehti vallavalitsusele ülesandeks korraldada avalik konkurss. Volikogu esindajaks konkursikomisjonis määrati volikogu esimees Heino Luik.

♦ Otsustati avahoolduse teenuse arendamiseks ja parandamiseks valdas osta toimetulekutoetuse vahendist sõiduauto maksumusega kuni 300 000 krooni. Vallavanemale anti ostu-müügilepingu sõlmimise volitus.

♦ Arutati esimesel lugemisel valla 2007. aasta eelarve muutmist ja teise lisaelarve projekti.

KARKSI VALLAVALITSUSES

8. oktoobri istungil

Istungist võtsid osa Pjotr Krjutškov, Andi Sõmmer, Urmas Suurpuu, Arvo Maling, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

♦ Määrati Karksi-Nuias asuvale munitsipaalomandisse taotletavale maaüksusele nimetuseks Rahumäe tänav pindalaga 8970 m², mille sihtotstarve on transpordimaa ja maksustamishind 17 940 krooni.

♦ Kehtestati vallavalitsuse ja hallatavate asutuste mobiiltelefonide kasutamisel kõnede maksumus ja limiidid kvartalis järgmiselt: Dmitri Orav, Maryo Sljaiteris 1500, Malle Ereline 1000, Indrek Palu 1500 ja Tea Sõlg 1000 krooni. Kvartali limiidi ületamisel on töötaja kohustatud tasuma kõnede maksumuse raamatupidamise esitatud arve järgi.

♦ Otsustati sõlmida leping aktsiaseltsiga "Telora-E" konsultatsiooniteenuse osutamiseks gümnaasiumi rekonstrueerimise projekteerimis- ja ehitustööde riigihanke avatud hankeametluse ettevalmistamisel ja korraldamisel kokku maksumusega 82 600 krooni.

♦ Otsustati sõlmida leping ERGO Kindlustuse aktsiaseltsiga Karksi-Nuias Rahumäe 2a asuva teenindusmaja hoone ning Tuhalaane külamaja hoone ja varade kindlustamiseks vastavalt pakumusele maksumusega 8078 krooni.

♦ Arutati esimesel lugemisel valla 2007. aasta eelarve muutmist ja teist lisaelarvet ning otsustati eelnõu esitada volikogule.

♦ Arutati kohamaksude tasumist. ♦ Määrati puurkaevu projekteerimise tingimused Kajaku talu majapidamise veega varustamiseks Univere külas.

♦ Anti ehitusluba osauhingule "Konsultatsioonibüroo Lainurm & KO" Polli mõisahoonet katuse rekonstrueerimiseks (kinnistu Polli Mõis).

♦ Anti nõusolek puurkaevu ehitamiseks Üle Pennastele Tiigi-Adami kinnistule Allaste külas ja "T & T Ounaiaid" osauhingule Reedikoo Juhani kinnistu katastriüksusele Polli külas.

♦ Otsustati hüvitada Albert Kivi-

ajale Kangru kinnistul karuputke tõrjeks kasutatud 10 liitri mürgi maksumus 830 krooni.

♦ Moodustati Abja, Halliste ja Karksi valla ning Mõisaküla linna jäätmeveo eri- või ainuõiguse andmise konkursi korraldamise komisjon: esimees Karksi vallavanem Arvo Maling ning liikmed Abja vallavanem Peeter Rahnel, Abja Vallavalitsuse majandusspetsialist Arvi Meidla, Halliste vallavanem Andres Rõigas, Karksi Vallavalitsuse keskkonnaspetsialist Tiia Kukkk ja Mõisaküla linnaapea Ervin Tamberg.

♦ Eraldati munitsipaalomandis

LASTEAIATÄDI INGE KAMENIK

– 60

Miks küll aeg nii kiirelt tõttab, teda ei saa kinni võtta. Aga täna tahame meenutada käidud teed.

Mõnele meeldib kevad, mõnele suvi, kolmas tunneb röömu kaldest talvest. Sina, Inge, valisid endale siia ilma tulekuks kuldsevärvilise sügise. Sellest on nüüd möödas 60 aastat, kui Taageperas sündis ema-isa röömuks väikene plika-tirts, kellele pandi nimeks Inge.

Lapsepõlv ja kooliaastad möödusid kiiresti. Sa seisid teelahkmel ning tuli teha valik: Sa läksid õppima kompveki valmistamise kunsti. Ent sellel alal tegutsesid lühikest aega.

Suurema osa oma elust oled mööda saanud Karksi-Nuias. Siia punusid Sa koos abikaasaga armsa pesa, kust on ellu läinud kolm toredat tütart. Tänu tütardele oled neljakordne vanaema.

Meie lasteada tulid Sa 1975. aastal. Sinu töö on olnud põhiliselt

• Inge Kamenik.

MAIE MOOSESE foto

seotud köögiga, aidates kokkadel valmistada toitu, koristada ja nõusid pesta. Samuti askeldasid koridorides, et seal valitseks puhtus ja kord. Oli aeg, mil hoolitsesid selle eest, et lasteaias pesu puhas oleks.

Sinu röömsameelsust, tagasihoidlikkust, osavõtlikkust ja töökust võib kadestada nii mõnigi meist. Sind ei suuda ette kujutada-gi kurja ja vihasena, alati on Su näol hurmav naeratus.

Uues lasteaias sai Sinust meie maja ümbruse haldjas, kes hoolitseb, et kõik meie ümber säraks ja läigiks. Oma abi pole Sa kunagi keelanud haigestunud kaaslaste asendamisel.

Pärast põhitööd tegutsed suvekodus Ainja järve ääres. Seal leiad rahu ja vaikust, mis aitab uut energiat koguda. Lastelastelegi on suvekodu meeldiv vaheldus linnaelule.

Eha Gusev

Maailmaklassi klaver Karksi-Nuia!

Klaver on klaver — kolm jalga ja 88 klahvi. Teeb häält, mängib ja mida siis veel vaja? Jah tõesti, seda vaid esmapilgul, kuid hea "Karksi Sõna" lugeja, püüan selgitada, miks oleks vaja valla kultuurikeskusesse maailmaklassi klaverit.

Kontsertklaver "Estonia", mis seisab praegu kultuurikeskuse lavalaudadel, on ju väliselt igati sobiv ja väärrikas pill. Paraku aga on aeg oma töö teinud ning vintsutatud pill ei vasta enam aja nõuetele. Renoveeritult saaks harjutusruumi igati korraliku pilli, aga mitte Lõuna-Eesti tulevase arvestatava kultuurikeskuse lavale.

Siia on vaja korralikku, väga head muusikariista, millele tulevad mängima maailmaklassi pianistid nii Eestist kui laiaast maailmast. Jah, olen nõus — hea klaver on luksus, kuid luksust, privileegi ja õnne on ka elada maailmas ning miks me peaksime seda tegema tagasihoidlikult ja kummargil-maadlilt, kui me saaksime seda teha väärilt, innukalt ja kvaliteetselt. Elu põhiväärtuste juurde minnes: võtkem elut, mis tal pakkuda, kuid andkem ka vastu.

Kas need on ehk liiga lennukad mõtted Karksi valla kultuurielu kontekstis? Arvan, et ei ole.

Kultuurikomisjoni liikmena seisn pöördumise taga, milles selgita-

sime vallavolikogule, et valla ja Viljandi maakonna elanike paremaks kultuuriliseks teenindamiseks ning paikkonnas konkurentsivõimelistele inimestele vääriliste kunstiliste elamuste pakkumiseks on vaja valla kultuurikeskusesse maailmaklassi kontsertklaverit. See tagab tunnustatud kultuuritegelastele atraktiivsuse ja tõsiseltvõetavuse. Heal tasemel kontserdid suurendavad paikkonna konkurentsivõimet.

Tuginedes Eesti oma ala professionaalide Kalle Randalu, Peep Lassman, Ivari Ilja, Lauri Väinmaa ja Arbo Valdma arvamisega tippklassi kontsertklaveri valikus, on nende vaieldamatu soovitus: kontsertklaver "Steinway".

Kultuurikomisjon tegigi vallavalitsusele ettepaneku asuda läbirääkimistele kontsertklaveri soetamiseks, andes selleks volitused kultuurikomisjoni ja kultuurikeskuse moodustatud ühiskomisjonile. Ettepanek on omafinantseeringu eraldamiseks ning projektipõhiselt finantseerimiseks. Kontsertklaveri "Steinway" orienteeruv hind on 1,6 miljonit krooni.

See on loomulikult suur raha. Kuid kallid valla elanikud, asetades end nii-öelda vallaülesele seisukohale, mõelgem nii: Karksi vald on üks ja

ainus. Meil on suurepärase looduslik keskkond. Me elame turistidele väga atraktiivses paikkonnas. Meie võimalus on võtta meile loodud keskkonnast maksimum kohaliku elu edendamiseks ja muutuda Lõuna-Eestis arvestatavaks kultuurisündmuste paigaks. Maailmaklassi kontsertklaver heas ja uues kultuurikeskuses on selleks võtmelise tähtsusega!

Hangime Karksi valda maailmaklassi kontsertklaveri! See on meie võimalus, mida on tark ära kasutada.

Hendrik Agur,

Karksi Vallavolikogu kultuurikomisjoni liige, Mulgimaa Elu Edendamise Keskuse juhataja

Armas Karksi valla rahvas! Oleme avanud võimaluse igal soovijal ja heategijal teha annetusi uue kontsertklaveri soetamiseks Karksi Valla Kultuurikeskusesse. Annetada on võimalik järgmistele kontodele: SEB Eesti Ühispank 10302010331004, Karksi vald või Hansapank 221011531774, Karksi vald. Selgituse palume lisada "klaver".

Hakkame regulaarselt andma ülevaateid kogunenud summast ja loa korral avaldame ka annetajate nimesid. Aidakem üheskoos Karksi valla kultuuril arened!

11. novembril tähistame isadepäeva

Hallis hilisülgises on erineva emotsionaalse koega tähtpäevi — harras hingedepäev, värvika kombestikuga mardi- ja kadripäev ning perepüha isadepäev.

Isadepäeva traditsioon sulandus Eesti kombestikku 1980-ndate aastate lõpul, esimest korda tähistati seda omaette tähtpäevana 1988. aastal.

Isadepäeva traditsioonile aluse pannud ameeriklanna Sonora Doddi soov oli tänada oma isa ning tema kaudu kõiki isasid selle hea eest, mida nad oma lähedastele, eeskätt lastele on teinud ja andnud. Pärast Sonora ema surma oli leseks jäänud Henry Jackson Smart omakasupüüdmalt, vapralt ja ennastsalgava armastusega täitnud edasi oma lapsevanema kohustusi. Tänuks selle eest algataski Sonora Dodd isadepäeva traditsiooni. Esimest korda tähistati seda 19. juunil (Sonora isa sünnipäev oli juunikuul) 1910. aastal Spokane'is Washingtoni osariigis.

Praegu pööratakse USA-s palju

tähelepanu isatuse probleemile: tahetakse tuua isad oma laste ellu tagasi.

Eestisse tuli isadepäeva komme Soomest. Nii seal kui meil tähistatakse seda novembrikuu teisel pühapäeval. Isadepäeva kombed on Eestis alles kujunemisejärgus. Igal juhul on see parim päev, et oma isa lilleõie, kingituse, mõne toreda üllatuse, e- või postkaardi, telefonikõne või muu sellesõnalisega meeles pidada. Isad omakorda võiksid püüda selleks päevaks töömured ja äritegemise kõrvale jätta ning pühenduda täiesti oma perele. Las see olla päev, mil koos perega lõunat süüa, kinno või teatrisse minna, lastega nende lemmikmänge mängida, arutada ilmaasju jne.

Karksi vald tähistab isadepäeva laupäeval, 10. novembril isadepäevaga "Isa loeb mulle palju!". Ootame kõiki kell 12 kultuurikeskuses, kus õnnitletakse isasid väikeses kontserdiga. Tervitame ka uusi väikesi valla-kodanikke ning nende vanemaid.

Karksi vald otsib munitsipaalasutuse "Karksi Vallahooldus"

juhatajat,

kellel on aktiivne ellusuhtumine ja hea organiseerimisvõime ning kelle ülesandeks on käivitada asutuse töö, organiseerida haljastus- ja heakorratööd ning hooldada valla ehitisi.

Kandideerijalt eeldame kõrgharidust; juhtimisalaseid teadmisi ja oskusi; vastutustunnet ja usaldusväärsust; algatus-, analüüsi- ja otsustusvõimet; täpsust ja korrektsust asjaajamises; head suhtlemisoskust ja pingetaluvust; koostöövalmidust ja oskust meeskonnas töötada; arvuti kasutamise oskust (Excel, Word) ja B-kategooria juhilubade olemasolu.

Pakume täiskohaga huvitavat, vastutusrikast ja loovat tööd, täiendkoolitust ja head palka. Tööleasumine detsembris 2007.

Kandideerimiseks palume saata 16. novembriks 2007 Viljandi mnt. 1, Karksi-Nuia 69104, Viljandimaa või e-posti konkurs@karksi.ee, soovivaaldu ja CV ning haridust tõendavate dokumentide koopiad.

Lisainfo: vallavanem Arvo Maling, tel. 528 4740.

Karksi vald otsib loodavasse munitsipaalasutusse "Karksi Vallahooldus" positiivse ellusuhtumisega ja töökaid

heakorratöötajaid,

kes hakkavad vallas tegema haljastus- ja heakorratööd.

Kandideerijalt eeldame head töötahet, kohusetundlikkust, koostöövalmidust ja oskust meeskonnas töötada ja B-kategooria juhilubade olemasolu. Pakume täiskohaga vaheldusrikast tööd. Tööleasumine 1. jaanuarist 2008.

Kandideerimiseks palume saata soovivaaldu ja CV aadressil Viljandi mnt. 1, Karksi-Nuia 69104, Viljandimaa või e-posti aadressil konkurs@karksi.ee 30. novembriks 2007.

Lisainfo: vallavanem Arvo Maling, tel. 528 4740.

Kultuurivaramu auraamatu lehekülgi: HELVE JOON

Helve Joon sündis 11. aprillil 1937 Pärnumaal Koonga vallas Tarva külas väiketalupidajate perekonnas. Nagu enamuse Eestimaa peresid on kannatanud võõrvõimude all, nii kaotas ka Helve varajases lapsepõlves oma isa, kes oli Saksa okupatsiooni ohver. Ema pidi üksi tulema toime kahe lapse kasvatamisega.

Alghariduse omandas tütarlaps Tarva 7-klassilises koolis ja ametioskused Haapsalu Pedagoogilises koolis, kus ta tegeles õpingute kõrval kergetõustiku, võimlemise, laskmise ja muusikaga, sealhulgas õppis viiulimängu ja löi kaasa kooli sümfooniaorkestris. Suvevaheaegadel asutasid Tarva küla noored oma orkestri ja korraldasid peoõhtuid.

Pärast kooli lõpetamist 1954. aastal asus Helve tööle Abja rajooni Toomesoo algkooli, kus ta töötas kaks aastat õpetajana. Seejärel suunati ta ELKNÜ Abja Rajoonikomitee kooliosakonna juhatajaks. Aasta pärast tuli Helve tagasi Toomesoole, kus jätkas õpetaja-juhatajana kuni kooli sulgemiseni 1973. aastal.

Karksi kolhoos oli sel ajal arenev ühismajand, kus töötas arvukalt väikeste lastega noori peresid. Oli vaja lasteada. Et parajasti ehitas kolhoos Sudistesse ühepereleamuid, siis kohandatigi kaks maja lastepäevakoduks. Helve Joon asus tööle juhatajana ja läbis ühtlasi Õpetajate Täiendusinstituudis lasteajal juhendamise täiendkoolituse. Kui 1987. aastal valmis Karksis lastele ehitatud hoone, sai temast lasteada-alkkooli direktor. Sellesse ametisse jäi ta seitsmeks aastaks, seejärel töötas samas viis aastat õpetajana.

Abielupaar Helve ja Vladimir Joon kasvasid täiskasvanuks kolm last: Peetri, Tiina ja Valteri.

45-aastase pedagoogitöö kõrval on külakoolmeister tegutsenud aktiivselt kohalikus kultuurielus: juhendanud Sudiste rahvamajas tantsurühma, mänginud näitemängu ja laulnud ansambli. Karksis lavastas ta mitu folkloorikava lastele ja täiskasvanutele. Tema juhendatud taidluskollektiivid on esinenud kohalikel ja vabariiklikel üritustel (rahvatantsupeod, noorsoofestival, "Viljandimaa viired", "Baltica"). Laulmist harrastab Helve jätkuvalt Karksi külamaaja lauluan-sambli "Ehatäht".

Helve Joon on osalenud tegusalt külaliikumise selle algusest, see on 1995. aastast peale, olles nii Eestimaa kui Viljandimaa Kodukandi asutajaliige.

Sama aasta aprillis loodi tema eestvedamisel Sudiste Maanaiste Selts, kolm aastat hiljem Karksi Kultuuri-

JAAN PÄÄSUKESE foto

selts ja seltsing Rahvakultuuri Õpituba. Tema nõustamisel on loodud seltsi veel mitmes külas.

2004. aastal moodustati Karksi valla kodanikeühenduste ümarlaud, kus Helve aitab korraldada valla seltside esindajatele koolitusi ja nõustamisi aktuaalsetel teemadel, juhendab projektide kirjutamist ning nende aruanete koostamist.

Seltsitegevuse ja külaelu arendamiseks on Helve Joon kirjutanud projekte vabariiklikele ja Euroopa Liidu programmidele, mille toel on korraldatud arvukalt ühisüritusi, loodud koostöösidemete teiste külaseltsidega oma maakonnas ja välismaalgi. Euroopa rahaga rajati Sudistesse ja Karksisse avalikud internetipunktid ning remonditi kolm ruumi Karksi külamaajas muuseumitubadeks.

Kõigele lisaks tegeleb Helve Joon veel kodu-uurimisega ja kuulub Eesti Kodu-uurijate Seltsi. Ta on koostanud ja avaldanud trükised "Karksi kihelkond" sarjas "Minu kodu lugu"

1996, "Karksi rahvalaulik Elena Animägi" 2000 ja "Sudiste talud" 2003.

Sulle, Helve, on antud süda, mille valguskiiri jätkuks paljudele! Ikka on sul uusi ideid ja püüdnud probleeme. Ikka teed Sa kõike täie pingega ja kirega. Poole sõna pealt võid Sa kõigest aru saada. Poolest sõnast on küll, et Sinust aru saada. Sa oled kaaslane, kes oskab suurepäraselt mõista, läbi näha ja kuulata, vaikselt naerda ja vaikselt vaikida. Aga vaikimine on Sinu juures kõnelemine. Pahura või vihasena ei ole näinud Sind keegi. Pigem ikka heatujuline, optimistlik, valmis haarama kõigest uuest, valmis alati midagi juurde õppima, tegutsema ja algatama.

Targad inimesed on õelnud: tee tööd, siis tuleb armastus. Sinul on armastus veres, see kihutab Sind töödele, tegudele ja see on sünnitanud veel suurema armastuse — armastuse inimeste ja elu vastu. Ja see ongi, mis paneb Sind jälgima, järgima ja tunnustama.

Tea Sõlg

• Lugejatega kohtus 2006. aasta romaanivõistluse võitja, raamatu "Väikesed vanamehed" autor Tiina Laanem. PIRET KASE foto

Kirjanike koorekiht käib Karksi-Nuia Raamatukogus

Kumu Karksi valla kirjandushuviliste inimeste kohta on jõudnud ka pealinn kirjanike hulka, sest juba kolmandat aastat järjest soovivad kirjandustuuril olevad Eesti tippautorid lisaks Viljandile tulla ka Karksi-Nuia.

7. novembril kell 16 tulevad meile külla poetess Doris Kareva, Eesti Kirjanike Liidu endine esimees Jan Kaus, luuletajad ja tõlkijad Maarja Kangro ja Indrek Koff ning Rahvusraamatukogu teadus- ja arenduskeskuse refe-

Riina Kivaste

KULTUURIKALENDER

KULTUURIKESKUS

- R, 2. 11 kella 17—19 Noortenädala lõpupidu kuni 13-aastastele, pilet 10 krooni
kella 19—23 Noortenädala lõpupidu alates 14-aastastest, pilet 10 krooni
- T, 6. 11 kell 19 Noorteteatri "O" etendus "Kallid vanemad!", tasuta
- K, 7. 11 kell 19 Kustas Kikerpuu juubelikontsert. Esinevad Karksi-Nuia Muusikakooli õpetajad, ansambel "Lustipill" ja muusikakooli swing-orkester. Tasuta.
"Club TRE" diskopidu, esineb "Electronic Crew", pilet 60 krooni
Isadepäeva tähistamine
Kontsertõhtu sari: "Helesinine muusika", esineb Triinu Taul. Piletid 65 ja 50 krooni
- K, 21. 11 kell 16 Filmiohtu "Teadussaadete sari "Bionina"", tasuta
- R, 23. 11 kella 17—20 Kadrikarneval noortele, juhib Kai Kannistu
- E, 26. 11 kell 13 Kodanikupäeva tähistamine
- T, 27. 11 kell 19 Vana Baskini teater "Kes aevastas?", piletid 120 ja 100 krooni
- R, 30. 11 kell 20 Tantsupidu. Esineb ansambel "Untsakad" (tähistame ansambli 15. juubelit), õhtu juht Kai Kannistu, pilet 100 krooni

Näitus

- 1.—30. 11 Kai Küti siidimaalide näitus, avamine kell 18 kultuurikeskuse I korruse fuajees
- 20.—26. 11 Taastatud "Kadri" ning Karksi-Nuia aiandus- ja mesindusseltsi maja 20. juubeli teemaline näitus

KARKSI KÜLAMAJA

- L, 3. 11 kell 12 Muinasjutuhommik lastele
- K, 6. 11 kell 15 Hingedepäeva tähistamine. Kontsert Karksi-Nuia Muusikakooli õpilastelt. Vestlusring teelauas "Hingede rändamine ja Karksi valla kalmistute ajaloo" (Maire Sala)
Eakate keskpäev

Raamatunäitus

- 1—30. 11 "2007. aasta Nobeli preemia laureaat Doris Lessing" ning "Lindgreni elu ja looming"

POLLI KÜLAMAJA

- T, 7. 11 kell 15 Vestlusring teelauas "Hingede rändamine ja Karksi valla kalmistute ajaloo" (Maire Sala)
Küla koosolek

KARKSI-NUIA RAAMATUKOGU

- K, 7. 11 kell 16 Eesti kirjanike raamatukogutuur. Lugejatega kohtuvad Doris Kareva, Jan Kaus, Maarja Kangro, Indrek Koff ja Maire Liivamets

Raamatunäitus

- 5.11—24.11 "K nagu kirjanik (Kareva, Kaus, Kangro, Koff)"
- 5.11—24.11 "Astrid Lindgren 100"
- 22.11—1.12 "Kaupluss Kadri 20"
- 26.11 - 11.12 "Kuidas sündisid leiutised"

SUDISTE KÜLAMAJA

- N, 15. 11 kell 11 Kohtumine hooldustöötaja Riinaga
- L, 17. 11 kell 11 Sudiste Maanaiste Seltsi üldkoosolek
- Ringide tegevus kokkulepitud aegadel.

TUHALAANE KÜLAMAJA

- R, 16. 11 kell 19 Astrid Lindgreni 100. sünniaastapäevale pühendatud kohvikuõhtu, toimub viktoriin

KARKSI-NUIA GÜMNAASIUM

- L, 10. 11 Esinemine isadepäeva kontserdil
- K, 14. 11 kell 9 Lõpuklasside pildistamine (väike saal)
- R, 23. 11 Karneval "Printsessid ja piraadid" 1, 2. ja 3. klassidele
- R, 23. 11 Töövarjupäev
- E, 26. 11 Kodanikupäeva viktoriin
- 26.—30. 11 Kodanikunädal
- 27.—30. 11 Koolimaja kaunistamine jõuludeks

TIINA LAANEM JA TEMA "VÄIKESED VANAMEHED"

Tore, kui pisut sumbunud väikelinna mõni värske tuulepuhang tuleb! Sellesügisest kirjarahva külaskäikude seeriat alustas mulluse romaanivõistluse üllatuslaureaat Tiina Laanem.

Kultuurikeskuse sinises saalis kohvilaudade taga istusid kirjandushuvilised, kellest enamik on paraku küpsemas eas. Kahju, sest noore naise esikromaanit teostumise lugu, tema värsked mõtted elust, ajakirjandusest ja kirjandusest oleksid huvi pakkunud ka noorematele raamatusõpradele.

Tiina Laanem alustas paari katkendi ettelugemisega võiduroomaanist "Väikesed vanamehed". Seejärel toimus pikk ja huvitav vestlus, milles küsitajate oli Mare Torim ja vastas päevakangelane. Hiljem lisandus ka teisi küsitajaid ja arvamusalvajaid.

Üllatav oli teada saada, et Tiina on tegelikult õppinud avalikku haldust. Ajakirjanikutööd hakkas ta tegema umbes üksteist aastat tagasi (sama vana on ka tema poeg), aga ilukirjandusele "sõrme andmine" tuli eneselegi ootamatult, kuigi keskkooli ajal ta oli üht-teist kirjutanud.

Olles kirjutamise kasu saanud poole peal, sai ta teada käimasolevast romaanivõistlusest. "Siis tuligi esimest korda mõte, et kolmveerand aastat on võistluse lõpuni aega, jõuaks küll osa võtta," rääkis Tiina.

Julge hundi rind on rasvane. Igaühel mõistagi ei lähe nii hästi, et esimene suuremõõtmeline kirjalproov — ja kohe võit! Aga Tiina oli muusade kaitse all.

"Tundsin tohutut aukartust žürii ees: kõik ju tuntud nimed. Pelgasin eriti Doris Kareva arvamusel. Millegipärast olin kindel, et temale mu lugu ei meeldi... Seda suurem oli üllatus, kui esimene helistaja ja õnnitleja oligi Doris!" jutustas Tiina.

Kuulsime mõndagi huvitavat selle kohta, kuidas loo tegelastele liha ümber luude kasvas. Nii näiteks käis

Tiina mitu kuud nn. veinikursustel, sest üks romaani tegelasi on veinide asjatundja ja tööparasuse huvides tuli ju asi ka enesele selgeks teha.

Kui küsiti lemmikautorite ja -teoste kohta, ilmnes Tiina Laanemi väga hea lugemus. Eesti autoritest nimetas ta lemmikuna Andrus Kivirähki, kes tema sõnul on inimesena ääretult vaikne ja tagasihoidlik, aga milline kirjanduslik sõnaosavus.

Maailma kirjandusest rääkides oleks juttu jätkunud kauemaks. Tiina nimetas teda heas mõttes läbi raputanud kirjanike hulgas Gabriel Garcia Marquez, Scott Fitzgeraldi, Mihhail Bulgakovi, aga samuti mõningaid eesti lugejatele vähemtuntud tänapäeva prantsuse autoreid.

Üllatav, et "Väikeste vanameeste" kaanekujunduse pärast olevat toimetamisel vaidlus tekkinud. Raamat pole ju sugugi liiga kriiskav või meigitud näoga — vastupidi, see on üsna tagasihoidlik. "Aga eestlane on ikka paras konservatiiv — raamat olgu musta värvi ja paksude kaantega," mainis autor muigvelsui.

Vestlus keeras veel mitmele teemale, näiteks laste lemmikraamatu "Harry Potteri" juurde; aga puudutati ka liigse roppuse vohamist mõnes tänapäeva teoses.

Vahemärkusena neile, kes "Väikesi vanamehi" veel lugenud pole: Tiina Laanemi sõnul vältis ta selles teoses teadlikult igasugust ropendamist, isegi tänapäeva kõnes ohtralt leiduvate võõrväljendite asemel püüdis ta kasutada oma sõnu.

Tiina Laanem kirjutab praegu ajakirjanikutöö ja poja kasvatamise kõrvalt oma teist raamatut. Pole midagi parata — kui kord muusadele sõrm ulatatakse, on varsti kogu käsi nende pihus.

Loodame, et see käepigistus on jätkuvalt soe ja sõbralik — noori naisprosaiste on väga vaja! Aitäh küllatuleku eest!

• Muinasjutte vestis ja näpümänge õpetas raamatu "Kus mu põial?" koostaja Erika Kalamees. PIRET KASE foto

NÄPUMÄNGUD KARKSI-NUIAST

Lastega tegelevad täiskasvanud teavad, et laste huvi äratamiseks on vaja erinevaid nippe.

Tallinna Ülikooli Rakvere kolledž on andnud välja tänuväärse raamatu "Kus mu põial?". See on sarja "Tasku tarkmees" esimene raamat ja selle koostaja on Erika Kalamees (Mägi), kellele see oli diplomitöö, raamatuna valmis see 2006. aastal.

Lasteaiaõpetajad, algklasside õpetajad ja lastevanemad üle vabariigi on

raamatu rõõmuga vastu võtnud ning sellest on ilmunud kolm trükki. Lugejal on huvitav teada, et raamatu koostajad on pärit Karksi-Nuiast. Teose on kujundanud Marge Robam (Vares). Fotodel on kasutatud Mari Mägi, Villem Kalamehe, Iiti-Mai Kriisa ja Roald-Mattias Robami sõrmi ja varbaid mängude ilmetamiseks.

Formaat võimaldab raamatut kasutada õues ja ka pista tasku.

Karksi-Nuia Raamatukogu kutsus 20. oktoobril Erika Kalamehe külla, et ta tutvustaks teoses toodud mängu Karksi-Nuia lastele, neid tuli kokku üle paarikümne. Tore oli vaadata, kuidas lapsed näpümänge kaasa mängisid, laulsid ja muinasjutte kuulasid. Lasteaiaõpetajatest olid kuulama-vaatama tulnud Kaja Saar ja Virve Saaremägi.

"Käed on mänguasjad, mis on meil alati varrukast võtta ükskõik kus ja ükskõik millal. Need on tõelised imerohud" — on raamatu koostaja veendunud.

Päeva lõpetuseks said soovijad Erikalt sõrmenukile autogrammi — pildi raamatu esilehelt.

Saida Lokk

Õnnitleme sünnipäeva puhul!

2. november	Albert Pöld	Karksi-Nuia	85
3. november	Eevi Kukkk	Polli	65
5. november	Helgi Kurg	Karksi-Nuia	65
12. november	Salme Suurmets	Karksi-Nuia	91
14. november	Eloi Kütt	Karksi-Nuia	75
15. november	Ljudmila Lõivokene	Polli	85
15. november	Hermine Pöld	Karksi-Nuia	80
15. november	Aleksander Teder	Karksi-Nuia	80
18. november	Alise Hallik	Hirmuküla	85
25. november	Alide Aavastik	Karksi	75
27. november	Eda Kribbe	Karksi-Nuia	65
30. november	Milvi-Ellen Kõdar	Karksi	75

Õnnitleme väikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

14. septembril sündis Karksi külas Hellika Luige ja Kristo Kuiki perre poeg ANDRE.

8. oktoobril sündis Kõvaküla külas Annika Piltil tütar CASSANDRA.

11. oktoobril sündis Karksi-Nuias Mailis ja Andres Saa perre tütar ANDRA.

Kirjanike koorekiht käib...

(Algus 3. lk.)

Jan Kaus on kirjanik, tõlkija, õpetaja, kriitik ja muusik. Ta on juhtinud ühe ametiaja Eesti Kirjanike Liitu, muutes selle nooruslikumaks ja rahvusvahelisel areenil tuntumaks. Just tänu temale õnnestus kirjanikel sellel aastal Göteborgi raamatumusilil sedavõrd massiivselt silma jääda. Teemat on ilmunud novellikogud "Üle ja ümber", "Õndsate tund", luulekogu "Aeg on vaha", esseekogu "Läbi Minotauruse" ja romaanid "Maailm ja mõni" ning "Tema".

Maarja Kangro käib oma ema Leelo Tungla jälgedes. Ta on põhiliselt tõl-

kinud, kuid avaldanud ka luulekogud "Kurat õrnal lumel" ja "Tule mu koospasse, mateeria" ning lasteraamatut "Puuviljadraakon". Maarja Kangro kirg on itaalia keel ja kultuur. Isiklikust huvist on kasvanud välja töö – praegu loeb Maarja Humanitaarinstituudis loenguid itaalia proosast ja ka tõlkesid peamiselt itaalia keelest.

Indrek Koff andis mullu välja oma debüütluulekogu "Vana laul", kuid peamiselt tegutses ta tõlkijana. Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli prantsuse keele ja kirjanduse eriala ning Pariisis tõlkide ja tõlkijate kõrgkooli.

Mare Torim

Meenutusi Polli Põllutöö- ja Aiamajanduskoolist

Linda Lamp

(Septembrikuu infolehe järg)

Päseteeks osutus 1928. aastal ministeeriumi haldamisele võetud Polli Põllutöö- ja Aiamajanduskool, mis asus vaid mõne kilomeetri kaugusel Mornast. 1929. aasta kevadel liideti Morna aiad Polli riigimõisaga ja sügisel avati kooli juures aiandusklass II õpilaseks. Nii oli päästetud vabariigi suurim aiandustalu ja kool sai ideaalse koolitalu praktikaliste tööde õpetamiseks.

Morna koolitalu juhatajaks sai Johannes Rumbalu (Rumbach), kes oli õppinud Jaltas Nikita aiatöökoolis, Tartu ülikooli pedagoogika- ja metoodikakursustel. Ta oli töötanud Tartus Tõnisonide Eerika aiaäris, olnud aastatel 1924–1925 aiandusõpetaja Polli Põllutöö- ja Aiamajanduskooli juhataja A. Vessartil (1930–1936) tuli uus kool luua juba töötava kooli juurde.

Kooli juhatajad on olnud veel K. Erenurm (1936–1937), Joosep Nõu (1937–1938), Andrei Toome (1938–1941) ja O. Nuut (1941–1944). 1944. aastal määrati vastloodud Polli Aiandustehnikumi direktoriks J. Rumbalu. 1945. aasta kevadel ta arreteeriti ning tema maine teekond lõppes 1948. aastal Vorkuta vangilaagris.

Morna aegade olemasolu võimaldas luua Polli Aianduse ja Mesinduse Instituudi (1945), millega pandi alus seni kestvale puuviljandusala teaduslikule uurimistöele Pollis. Mornas aastatel 1938–1939 rajatud pomoloogaia (3 ha) andis head katsematerjali veel aastateks, kuni Polli istandused jõudsid kandeikka.

Aliide Mets (1953–1974 Mornas) oma agronoomiliste teadmistega ja Leonhard Mets (1953–1972) osakonnajuhatajana rajasid istandusi ja hooldasid vanu aedu, kus oli isegi veel Ohlteni-aegseid puid, nagu umbes sada "Antoonovkat", 15 "Aniisi" ning üksikuid "Borovinka" ja "Reini Oaõuna" puid.

Mornas tegi oma elutöö teadur Jakob Palk (Mornas 1945–1972), aretades ja selekteerides sobivaid külma- ja soojaveelisi poealuseid meie õunte, pirnide ja luuviljaliste kasvatamiseks ning rajas külma- ja soojaveelisi poealuste katseistanduse. Heino Kiik oma romaanis "Mõedaku eelpäev" (1966) on üsna tõetruult kajastanud peategelase Jaagup Andresmaa (alias Jakob Palk) tegevust Mõedakul (täheleb Mornas) seitsme sõjajärgse aasta jooksul.

Polli aegade kandeikka jõudmise- ja kaotamise Morna õunaaia ajaliku oma tähtsuse. Ajad olid muutunud ning algasid tagastamine, erastamine ja rentimine. Suurte plaanidega ilmus Mati Laane, kes rentis 7 ha maad ja istutas 300 000 pistikut, et rajada dekoratiivpuude ja -põõsaste puukool. Ta kavatses laiendada puukooli 15 hektarini. Sorte ja liike oli tal üle paarisaja. Kahjuks need plaanid ei jõustunud.

Polli Aiandusuringute Keskus rajas Mornasse vaid sõstraistanduse, saandivahetuse lõpetati ka see tegevus. Praegu on Maailmliku Polli Aiandusuringute Keskusel Mornas vaid 28,8 hektarit maad, sellest on Toivo Rüütmann rajanud rentnikuna Polli emaiandusest saadud materjaliga 16,6 hektari suuruse sõstraistanduse.

(Lõpp)

• SPORT •

Kolm karikat Karksi-Nuia noorjooksjatele

6. oktoobril Albus toimunud Eesti noorte ja juunioride karikavõistlustel murdmaajooksus osales ka 12 noort Karksi-Nuiast. Koolidevahelises arvestuses saavutati 44 kooli hulgas neljas koht.

Karikaga autastatute hulgas olid Aleksander Rahnelt PC 1000 m võitja, Olavi Villemson PA 3000 m 2. koht ja Berit Hromenkov TC 500 m 3. koht.

Teised meie paremad: Birgit Hromenkov TC 500 m 5., Janar Bernhardt PB 1000 m 7., Erki Maling PB 2000 m 8., Valdur Villemson PJ 5000 m 8., Sirli Pärn TB 500 m 10., Egle Jaago TA 500 m 11. ja Tauno Sõmmer PA 3000 m 12. koht.

Mart Kurs

Tuhalaane V Kirikumäe jooks

Sportliku hooaja lõpetamiseks toimus Tuhalaanes 5. Kirikumäe jooks. Nagu ikka, oli ilmataat meie poolt – oli väga ilus sügisilm. Kuid tegu on üsna lühikeseks jooksuga (178 m) ja umbes pool maad on järsku tõusu, nõuab see taktikaliselt tarka jooksu. Paralleele võib

SUIVSUANDUR ON ELULISELT TÄHTIS ABIMEES

Tuleõnnetus võib tabada igal hetkel. Kahjuks kipuvad meil aga ununema esmased tuleohutusnõuded ning sageli saadab inimesi usk, et minuga ju tuleõnnetust ei juhtu.

2007. aastal on Jõgevamaal, Põlvamaal, Tartumaal, Valgemaal, Viljandimaal ja Võrumaal tulekahju hukkunud 29 inimest, kõik neist kodudes. Kas pole kurb statistika?! Tegelikult saab iga inimene ise oma kodu tuleohutuseks muuta, üks lihtne abivahend selleks on suitsuandur.

Päästeamet korraldas kevadel uuringu elanike tuleohutusala teadlikkusest. Saime teada, et Eesti elanikud ei pea tulekahju puhkemist oma eluruumides eriti tõenäoliseks ja et suitsuandur on hinnanguliselt vaid 16 protsendil kodudest. Ligi kaudu kolmandik nendest peredest, kus suitsuandur puudub, ei

• Vasakult: Olavi Villemson, Berit Hromenkov ja Aleksander Rahnelt. MART KURSI foto

tõmmata Viljandi Trepimäe jooksuga.

Kõik osavõtjad olid tublid ning saavutati väga häid tulemusi. Raja rekordi püstitasid Egle Jaago (32,5 sek.) ja Marco Kahu (26,4). Paremaid tulemusi saavutasid veel T 11–12 Felicia Palmsaar 41,1, Kerli Jaago 41,9; P 11–12 Magnus Kase 36,5, Arvin Vaher 36,7, Janno Ligur 39,4; T 13–14 Berit Hromenkov 33,2, Birgit Hromenkov 33,7, Henrette Reinbach 37,3; P 13–14 Villem Kütt 31,5; T

15–16 Egle Jaago 32,5; P 17–18 Marco Kahu 26,4, Olavi Villemson 29,0, Valdur Villemson 29,9.

Tänuõnada jooksu korraldajatele ning kohtunikele Leo Liiberile, Mart Kursile ja Ants Tombile, Tuhalaane külamajale auhinnalaua eest ning Viivikale, kes traditsiooniliselt on igal aastal küpsetanud osavõtjatele suure kringli.

Kohtumiseni järgmisel aastal!

Enn Sarv, külavanem

peetagi seda vajalikuks.

Inimesed põhjendavad suitsuanduri puudumist või selle mittevajalikkust erinevalt, kuid põhiliselt sellega, et eluruumis pole küttekollet ega suitsetajaid. Kuid küttekollet ja suitsutamine pole sugugi ainsad tulekahju põhjustajad; järelevalveta jäetud põlev küünlal või katkised elektrijuhtmed ja elektriseadmed on samasugused ohtuallikad. Seega võib öelda, et 84 protsendil Eesti peredes, kus puudub suitsuandur, on oht kaotada oma vara, veelgi hullem – enese või oma lähedaste elu.

Alles hiljuti toimus Valgemaal Puka alevikus korteripõleng, mis lõppes tänu suitsuanduri hoiatavale signaalile õnnelikult. Tulekahjust teatas majaelanik, kes oli ärganud naaber-korteris tööle hakanud suitsuanduri signaali peale. Tänu õigeaegsele teate saamisele ning kiirele reageerimisele jõudsid päästjad tule leviku piirata. Kannatanuid polnud.

Inimestele, kellel juba on kodu suitsuandur, tuleb meeles, et anduri patareid tuleb kontrollida kindraldas. Suitsuandurit regulaarselt hooldades teeb väike elupäästja õnnetuse korral oma töö ning päästab teie elu ja vara. Lisainfo suitsuanduri, selle paigaldamise ja hooldamise kohta saab internetist www.kodutuleohutuks.ee.

Suitsuandur muutub elamutes kohustuslikuks 2009. aasta 1. juulist. Lõuna-Eesti Päästekeskus on koostöös kohalike omavalitsustega Lõuna-Eesti kuues maakonnas kodudesse paigaldanud ligikaudu 1000 suitsuandurit. Kõik soovijad on saanud ka tuleohutusala seadme nõuandeid.

Erki Rimmelkoo, Lõuna-Eesti Päästekeskuse ennetusbüroo juhataja

Esimesed sõjajärgsed

Suurettõvõtjal Peeter Lapil oli oma laias piirkonnas paikneva vana haldamise ning tööliste ja tööjuhtide palkamise palju probleeme. Lapile kuulusid 1940. aastal lisaks Kõrgemäe ja Teki suurtaludele ka metsa ja metsaga veel elumajad, kauplused, saeveskid ja laod Hallistes, Abja-Paluoja, Mõisakülas ja Viljandis.

1886. aastal sündinud Peeter Lapi lubasid võimud Siberist tagasi juba 1947. aastal, kuid 1950. aastal sõitis ta vabatahtlikult asumisele jäetud, 1911. aastal sündinud abikaasa Hilda juurde. Lõplikult saabusid mõlemad Siberist Eestisse 1957. aastal. Peeter suri mõni aasta hiljem, Hilda Miil suri Viljandis 2000. aastal.

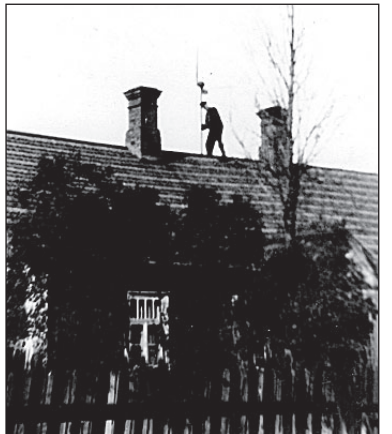
Mõnikord näitasid õpetajad meile sõjaajast koolide õppekava, õpperaamatuid, töövihikuid, võimekuse kontrollimise teste ning muid metoodilisi materjale. Õpilasi püüti panna iseseisvalt otsustama ja omal käel elus toime tulema. Erist tähelepanu pöörati hügieenile, tootumisele ja kodu korrahoiule.

Peaminister Kaarel Eenpalu eestvedamisel toimus üleriigiline kodukaunistamise kampaania. Taluhäär-

berite ümber rajati iluaedu kruusatud teede ja lipuvardaga, istutati puid ja lilli ning majandusõu eraldati elumajade hekidest. Mingil moel oli kodukaunistamise idee kandunud ka Siberi Eesti küladesse. Karksi-Nuia kunagine kinomehaanik Salusaar rääkis, kuidas nende külas Siberis oli üks talunik sõitnud vankriga mitmekümne kilomeetri kaugusele, et karjäärist teerajale liiva tuua. Koormaga tagasiteel olles aga sõnunud hundid hobuse ära. Vaene mees pidi jala koju tulema, et liiv laenatud hobusega ikkagi kohale toimetada.

Maateaduse ehk geograafiatunnis riputas õpetaja üles suure sõjaajast Eesti seinakaardi, millel olid endine idapiir ning joonistatud kirikud, tööstustehased ja muud vaatamisväärsused. Õpetajad Hilja Rannap, Maimo Püvi ja Väike Meriloo rääkisid looduse hoidmise vajadusest ning metsa tähtsusest. Meile, poistele, meeldis käia metsas jalutamas, seal toodud põllulilli istutasime kodu juures maha.

Direktor Jaan Rannap oli 1930. aastatel rajanud koolimaja kõrvale dendropargi jalgete ja hekidega ning kooli ilu- ja katseaia, lisaks istutanud Halliste surnuaeda tammesid. Looduslootundides määrasime taimi ja tegime herbariume ning sügiseti ja kevaditi töötasime kooli pargis ja katseaia. Viimane kuulus neljakümne date aastate lõpul Abja valla (rajooni)

• Arnold Simson seadis 1953. aastal oma maja katusele tuulegeneraatori. ERAKOO

parimate hulka.

1944. aasta suvel asus koolimajas Saksa sõjaväe raadiosideüksus. Nende lahkudes jäid maja ja sisustus terveks, nii et õppetöö võis 1. oktoobrist jätkuda. Kuigi igas klassiruumis riputati tahyli kohale mõni uus loosung nagu "Õppida, õppida, õppida" või "Teadmistega varustatud inimene on võitmatu" (Lenin), saime aru, et õppida on vaja ning seda ka enne meid elanud inimeste kogemustest.

Ahto Jänes (Järgne)

Mälestame jäädavalt lahkunuid ja avaldame kaastunnet omastele

ENN AASNA
8. 09 1939 – 29. 09. 2007
Karksi-Nuia

VALENTINA REMMELGAS
28. 08. 1930 – 2. 10. 2007
Karksi

SALME LEIKMANN
5. 04. 1932 – 14. 10. 2007
Karksi-Nuia

MAIMU KERNUS
9. 12. 1934 – 22. 10. 2007
Polli

AIDRO KARRO
5. 08. 1981 – 25. 10. 2007
Allaste

Alates 24. oktoobrist on avatud Karksi-Nuias Rahumäe 2a (endine vallamaja) I korrusel Illika juuksurisalong: E – R kella 9–19 ja L 9–16. P suletud.
Info ja registreerimine telefonil 524 9885.
Tere tulemast!

Fotograaf Jaan Pääsuke neljapäeval, 15. novembril kultuurikeskuses. Dokumentid pildid 4 tk. 40 krooni, 8 tk. 60 krooni. Võimalus teha ka pere- ja portreefotosid.

Politsei vihjetelefon on 434 1110.

KARKSI VALLA INFOLEHT. Karksi-Nuia Postkontor, 69102. Toimetaja: Maire Torim (toimetaja, tel. 435 5523, fax 435 5522, e-post maire.torim@karksi.ee), Heiki Arro, Inge Dobrus, Helve Joon, Erika Krjutskova, Olav Renno ja Ülde Roomets.

TV antennide ja SAT-TV müük, paigaldus ja hooldus. Info tel. 514 2104. Satman TP OÜ.

Remondin ja ehitan vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteeme. Info tel. 5192 2951.

Teeme remondi-, ehitus- ja katusetöid. Info tel. 528 3920.

Müüa küttepuid. Info tel. 434 1008, 5648 1917.

Müüa sõiduauto haagis MMZ. Info tel. 5553 5452.